

atiyeno.ir

یادداشت

نیاز مهم امروز صنعت سیمان

ناترازی انرژی یکی از اصلی ترین چالش های صنعت سیمان طی چندسال اخیر بوده، به گونه ای که در طول یک سال فقط در ماه های فروردین، اردیبهشت و شاید مهر، کارخانه های تولیدی با قطعی برق و گاز مواجه نبوده اند. در این زمینه پس از قطعی های مکرر برق در ماه های اخیر، زمزمه قطعی گاز از همراه نیز شنیده می شود. با ادامه این روند، کارخانه های سیمان به تولید کنندگان فصلی تبدیل می شوند. در سال ۱۴۰۲ معادل ۷۶ میلیون تن تولید سیمان صورت گرفت که با توجه به ظرفیت تولید سالانه ۸۹ میلیون تنی در واقع ۱۳ میلیون تن عدم النفع تولید به دلیل ناترازی انرژی رقم خورد. از سویی پذیرش و عرضه سیمان کل کشور در بورس کالا کم شایانی به تولید کنندگان سیمان کرد. با این رویداد همه چیز شفاف شد. تا قبل از سال ۱۴۰۰، سیمان با قیمت دستوری به فروش می رسید اما مردم مجبور بودند با چند برابر قیمت کارخانه، سیمان را از دلالت و واسطه ها خریداری کنند. به محض ورود سیمان به بورس کالا، نرخ های دستوری کنار گذاشته شد و شرایط تولید کنندگان نیز متفاوت شد و در این مسیر، کماکان برخی اصلاحات با همکاری بورس کالا در حال وقوع است. همچنین در بحث قیمت های پایه با برخی شرایط معاملات تکامل رویه ها صورت گرفت. این درحالی است که عدم عرضه محصولات تولیدی در بورس کالا منجر به لای گری، رانت و غیره می شود. در سوی مقابل بورس کالا به سبب زیرساخت ها و ابزارهای معاملاتی شرایط عرضه و تقاضا را برای تمامی اشخاص به صورت یکسان فراهم می آورد. با این اقدام فاصله قیمتی محصولات تولیدی با بازار کاهش یافته و این امر سودآوری صنایع و مصرف کنندگان را میسر می سازد. این بازار به خاطر تعیین نرخ بر اساس عرضه و تقاضا بهترین مقابل برای کشف قیمت است. همچنین تنها راه کنترل نرخ محصولات افزایش تولید به حساب می آید. همان گونه که سیمان پیش از ورود به بورس کالا با چالش ها و معضلات فراوانی در بازار داخل مواجه بود، امروز در بحث صادرات چندین مشکل وجود دارد. در همین زمینه اقداماتی برای عرضه سیمان در رینگ صادراتی بورس کالا و رعایت یک کف قیمت برای معاملات صادراتی در حال انجام است. البته باید به این نکته اشاره کرد که صنعت ۹۱ ساله سیمان نیازمند به روزرسانی و سرمایه گذاری است.

بر این اساس، تغییر نگاه سیاست گذاران به این صنعت از ملزومات توسعه آن به شمار می رود. به عبارت دیگر سیمان قربانی یک جو روانی شده، به طوری که می گویند با رشد قیمت سیمان، مسکن هم گران می شود اما واقعیت این نیست. قیمت سیمان فقط ۲ درصد در صنعت ساختمان و نیم درصد در قیمت یک ملک اثرگذار است. به خاطر این ارقام ناچیز، سیمان باید کمترین افزایش قیمت را از ابتدای دهه ۹۰ تاکنون به نسبت سایر مصالح و تجهیزات ساختمانی تجربه کند. همین موضوع باعث کاهش سرمایه گذاری و فرسودگی خطوط تولید شده است. البته امیدواریم به کمک بازار سرمایه، مزیت اقتصادی در سرمایه گذاری این صنعت احیا شود. با توجه به همه چالش های صنعت از ناترازی انرژی گرفته تا معضلات مربوط به قیمت ها و عوارض صادرات و سرمایه گذاری، باید گفت، صنعت سیمان یارانه انرژی نمی خواهد بلکه تأمین سیاست گذاری ها یک صنعت سودآور و نوین لقب گیرد. ایران در مقایسه با دیگر کشورهای منطقه، پتانسیل خوبی برای افزایش تولید و صادرات سیمان و کلینکر دارد اما این ظرفیت تاکنون کمتر مورد توجه قرار گرفته است. با افزایش سرسام آور هزینه های صادرات مانند هزینه های بندری و گمرکی، صنعت سیمان عملاً از بازارهای صادراتی دور ماند. همچنین رشد نکردن قیمت محصولات، متناسب با بهای تمام شده آن، حاشیه سود شرکت های تولید کننده سیمان را کاهش داده؛ زیرا علاوه بر مصرف بالای انرژی برای تولید سیمان، نیروی کار بسیاری در فرآیند تولید این محصول دخیل هستند.

رقابت پذیری محصولات ایرانی در بازارهای جهانی دارد، افزود: «با افزایش قیمت انرژی، محصولاتی که برای تولیدشان میزان زیادی انرژی مصرف می شود، دیگر نمی توانند در بازارهای جهانی رقابتی باشند. افزایش هزینه های تولید ناشی از افزایش قیمت انرژی باعث شده که بسیاری از بنگاه ها و صنایع آسیب ببینند و از رقابت در صادرات غیرنفتی عقب بمانند.»

راهکار کنترل شدت مصرف انرژی

نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران گفت: «برای کنترل شدت مصرف انرژی، یکی از مهم ترین راهکارها تعریف مشوق ها در دو بخش خانگی و صنعتی است. در بخش انرژی های نو و تجدیدپذیر، حرکت هایی صورت پذیرفته و مشوق هایی برای تولید این انرژی ها در نظر گرفته شده است. در بخش مصرف نیز باید به سمت افزایش بهره وری حرکت کنیم. اصلاح ساختار دولت و ادغام سازمان های مرتبط با بهینه سازی مصرف انرژی، مانند سازمان بهینه سازی مصرف سوخت در وزارت نفت و سازمان بهینه سازی مصرف انرژی در وزارت نیرو (ساتبا)، می تواند به عنوان یکی از راهکارهای اساسی مطرح شود.»

او بیان کرد: «یکی دیگر از راهکارها ایجاد صندوقی برای بهینه سازی مصرف انرژی است. این صندوق قادر خواهد بود به ممیزی صنایع و ماشین آلات از نظر مصرف انرژی یاری رسانده و با ارائه تسهیلات و مشوق های مالی، به بهبود بهره وری و کاهش مصرف انرژی در کشور کمک کند.»

این عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگی تهران گفت: «دولت می تواند با تشویق سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه و افزایش بهره وری، نقش مؤثری در کاهش شدت مصرف انرژی ایفا کند. در بخش خانگی نیز مشوق هایی برای کاهش مصرف برق و گاز در نظر گرفته شده؛ به عنوان مثال، اگر مصرف خانوارها از حد مشخصی کمتر باشد، برق و گاز با قیمت پایین تری محاسبه می شود.»

صالحی توضیح داد: «این سیاست ها قادرند در بلندمدت تأثیرات مثبتی داشته باشند. در نهایت، اگر سرمایه گذاری در انرژی های تجدیدپذیر و کاهش مصرف انرژی به درستی صورت گیرد، می توان انتظار داشت که مصرف انرژی در کشور بهینه تر و اثرات اقتصادی مثبتی به همراه داشته باشد. دولت باید این فرصت ها را برای رشد بهره وری و کاهش مصرف انرژی به درآمدهای جدید پیوند دهد و با ایجاد سازوکارهای مناسب، مصرف انرژی را در کشور مدیریت کند.»

فروش نقدی و توسعه صنعت برق

در حال حاضر نیروگاه ها می توانند برق تولیدی خود را از طریق بورس به شرکت های توزیع و مشترکانی با مصرف بالای یک مگاوات عرضه و درآمد حاصل را به صورت نقدی دریافت کنند. بر این اساس، وزارت نیرو با همکاری سازمان بورس و بورس انرژی به دنبال ایجاد سازوکاری است که اقتصاد صنعت برق را جذاب تر کرده و امکان فروش نقدی برق تولیدی توسط نیروگاه ها را فراهم کند تا این درآمد مستقیماً در توسعه فعالیت های آن ها سرمایه گذاری شود.

صنوبری در این خصوص گفت: «اجرای موفق این طرح در بورس انرژی، موجب شده که سرمایه گذاری در حوزه انرژی های تجدیدپذیر برای بخش خصوصی جذاب و اقتصادی شود. این روند نشان می دهد که عرضه برق نیروگاه های حرارتی در بورس انرژی نیز می تواند به جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی و حل مشکلات نقدینگی این صنعت کمک کند.»

او اضافه کرد: «نیروگاه های خصوصی همواره از اینکه در برابر نیروگاه های دولتی مورد تبعیض بودند گلایه داشتند. با این حال با شروع طرح اصلاح جریان مالی صنعت برق همگی در یک شرایط واحد قرار گرفته و به صورت نقدی از طریق بورس انرژی اقدام به فروش برق و جذب نقدینگی می کنند.»

این کارشناس بازار سرمایه تأکید کرد: «فرآیند معاملات برق در بورس انرژی گام بسیار مهمی در راه اصلاح مالی صنعت برق است. این روند باعث جذب سرمایه گذاری

در این صنعت خواهد شد و قطعاً زمینه توسعه و افزایش بیش ازپیش تولید برق در کشور را فراهم می سازد.»

توجه کرد، گفت: «ابتدا باید تأکید کنم که سرانه مصرف انرژی و قدرت مصرف دو مفهوم جداگانه هستند. سرانه مصرف انرژی در ایران به دلیل جمعیت زیاد کشور، بالا نیست و در بخش های مختلف مانند برق و گاز تفاوت دارد. برای مثال، سرانه مصرف برق در ایران پایین است؛ زیرا گاز را در این محاسبات در نظر نمی گیریم و جداگانه محاسبه می شود.»

او افزود: «اگر سرانه مصرف برق ایران را با جمعیت ۸۵ میلیونی مقایسه کنیم، خواهیم دید که عدد سرانه ملی ما نسبت به کشورهای اروپایی و بسیاری از کشورها پایین تر است. در اروپا، مصرف برق و گاز به صورت ترکیبی مورد محاسبه واقع می شود. به این معنی که پخت و پز و گرمایش عمدتاً با برق انجام می شود. درحالی که در ایران این گونه نیست و این تفاوت در سرانه مصرف انرژی به وجود می آید.»

صالحی ادامه داد: «اما در مورد شدت مصرف انرژی، موضوع اصلی به بهره وری ارتباط دارد. این مسئله در ایران به این معناست که برای تولید یک کالا میزان بیشتری انرژی نسبت به سایر کشورها مصرف می کنیم.»

نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران توضیح داد: «برای مثال، در ایران امکان دارد برای تولید یک کالا ۱۰ واحد انرژی مصرف شود، در حالی که همین کالا در اروپا یا کشورهای دیگر با پنج یا حتی دو واحد انرژی تولید می شود. بنابراین، قدرت مصرف انرژی در ایران دو یا چندبرابر کشورهای دیگر قلمداد شده و این امر به علت

او با تأکید بر اینکه امروزه مصرف انرژی نقش مهمی در

توجه کرد، گفت: «ابتدا باید تأکید کنم که سرانه مصرف انرژی و قدرت مصرف دو مفهوم جداگانه هستند. سرانه مصرف انرژی در ایران به دلیل جمعیت زیاد کشور، بالا نیست و در بخش های مختلف مانند برق و گاز تفاوت دارد. برای مثال، سرانه مصرف برق در ایران پایین است؛ زیرا گاز را در این محاسبات در نظر نمی گیریم و جداگانه محاسبه می شود.»

او افزود: «اگر سرانه مصرف برق ایران را با جمعیت ۸۵ میلیونی مقایسه کنیم، خواهیم دید که عدد سرانه ملی ما نسبت به کشورهای اروپایی و بسیاری از کشورها پایین تر است. در اروپا، مصرف برق و گاز به صورت ترکیبی مورد محاسبه واقع می شود. به این معنی که پخت و پز و گرمایش عمدتاً با برق انجام می شود. درحالی که در ایران این گونه نیست و این تفاوت در سرانه مصرف انرژی به وجود می آید.»

صالحی ادامه داد: «اما در مورد شدت مصرف انرژی، موضوع اصلی به بهره وری ارتباط دارد. این مسئله در ایران به این معناست که برای تولید یک کالا میزان بیشتری انرژی نسبت به سایر کشورها مصرف می کنیم.»

نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران توضیح داد: «برای مثال، در ایران امکان دارد برای تولید یک کالا ۱۰ واحد انرژی مصرف شود، در حالی که همین کالا در اروپا یا کشورهای دیگر با پنج یا حتی دو واحد انرژی تولید می شود. بنابراین، قدرت مصرف انرژی در ایران دو یا چندبرابر کشورهای دیگر قلمداد شده و این امر به علت

بررسی تأثیر فروش برق در بورس انرژی

او توضیح داد: «انتظار می رود با اصلاح جریان مالی در صنعت برق، شاهد رشد بیشتر تولید به ویژه از سوی نیروگاه های بخش خصوصی و همچنین توسعه زیرساخت های جدید باشیم. به هر حال کشور با کسری انرژی مواجه است و امید می رود که با طرح اصلاح جریان مالی، صنعت برق بار دیگر در مسیر توسعه قرار بگیرد.»

این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به مزایای عرضه برق در بورس انرژی، گفت: «شفافیت در معاملات، ایجاد رقابت سالم بین نیروگاه های دولتی و خصوصی و تضمین خرید برق از تولید کنندگان از مهم ترین مزایای این موضوع به حساب می آید. در بورس انرژی، نیروگاه ها می توانند برق تولیدی خود را به صورت نقدی و عادلانه به فروش برسانند، در حالی که در بازار عمده فروشی نه تنها پرداخت ها با تأخیر صورت می گرفت، بلکه فقط بخشی از هزینه های تولید به

گزارش

طبق آماری که ناظر عالی شرکت های توزیع برق وزارت نیرو ارائه کرده، طی ۳۰ سال اخیر شدت مصرف انرژی در ایران برخلاف جامعه جهانی در حال افزایش بوده است. این موضوع بدان معنی است که تولید کالایی کاملاً مشابه در ایران به طور متوسط حدود ۶۰ درصد انرژی بیشتری لازم دارد که این موضوع نیز بیانگر رشد مصرف انرژی به ویژه برق در ایران به حساب می آید. سید سعید میرشریفی در خصوص برخی شائبه های اخیر پیرامون سرانه پایین مصرف برق در بخش خانگی ایران نسبت به دیگر کشورهای جهان به ویژه کشور های اروپایی گفت: «هر کشوری بسته به موقعیت و ظرفیت های جغرافیایی، امکانات و منابع موجود تأمین انرژی بخش خانگی را از مسیرهای متفاوتی انجام می دهد. به همین دلیل مقایسه میزان مصرف یک انرژی خاص در بخش خانگی یک کشور با کشور دیگر تنها به شرطی می تواند درست باشد که هر دو کشور در خصوص سهم به کارگیری منابع مختلف شرایط مشابهی داشته باشند.»

او با اشاره به انواع انرژی مورد به کار گیری در بخش خانگی ایران، افزود: «در بخش خانگی ایران، انرژی برق و گاز در فصول مختلف سال برای بهره برداری شهروندان در اختیار قرار می گیرد. این در حالی است که در بسیاری از کشورهای جهان شرایط و روش های تأمین انرژی متفاوت است.» میرشریفی با بیان اینکه نزدیک ترین کشور به ایران در این خصوص ترکیه قلمداد می شود، اضافه کرد: «در بسیاری از خانه های کشور ترکیه همانند ایران علاوه بر انرژی برق، شعله برای تأمین انرژی خانه مورد استفاده قرار می گیرد، لذا تا حدودی مقایسه مصرف برق خانگی در ایران با ترکیه می تواند منطقی باشد.»

ناظر عالی شرکت های توزیع برق توضیح داد: «بر اساس اطلاعات سالنامه انرژی جهان، سرانه مصرف برق خانگی در ایران ۱۰۶۸ کیلووات ساعت بوده، در حالی که سرانه مصرف برق خانگی در کشور ترکیه ۶۶۴ کیلووات ساعت است. این یعنی سرانه مصرف برق هر ایرانی بیش از ۱.۵ برابر از هر شهروند ترکیه ای بیشتر به حساب می آید.»

آیا سرانه مصرف انرژی در ایران بالاست؟

حمیدرضا صالحی، نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران در گفت وگو با «آتیو» با اشاره به اینکه در بحث شدت مصرف انرژی در ایران، هم در بخش برق و هم در بخش گاز، تفاوت هایی وجود دارد که باید به آن ها

گزارش

دولت برای جبران ناترازی تولید برق و ایجاد انگیزه برای سرمایه گذاران تازه نفس، به منظور احداث نیروگاه های جدید، عرضه برق در بورس انرژی را با جدیت بیشتری دنبال می کند؛ چرا که طی یک دهه اخیر، تولید برق افت پیدا کرد و کشور با چالش کسری برق مواجه شد. یکی از دلایل این افت، عدم سرمایه گذاری های جدید در انرژی برق است. حال اگر این مسئله تداوم یابد، قدر مسلم نمی توان در سال های آتی ناترازی برق را به حداقل رساند.

انرژی سه برابری حجم معاملات برق در بورس انرژی

گزارش روزانه معاملات شرکت های توزیع نیرو در بورس انرژی (که توسط وزارت نیرو اعلام می شود) از افزایش ۲۳۲ درصدی حجم معاملات و رسیدن به رقم ۴۳۰ هزار و ۲۷۲ مگاوات ساعت در روز شنبه ۱۷ شهریور نسبت به ۱۲۹ هزار و ۴۵۶ مگاوات ساعت روز ۱۳ شهریورماه حکایت دارد. بر این اساس تعداد شرکت های توزیع حاضر در معاملات، با ۷۰ درصد رشد به ۱۷ شرکت رسیده است. در بخش تولید نیز تعداد نیروگاه های دولتی مشارکت کننده در بازار بورس ۱۴ درصد و نیروگاه های خصوصی ۲۵۰ درصد بیشتر می شود. گزارش ها همچنین به سهم ۶۶ درصدی نیروگاه های خصوصی از کل حجم فروش برق در روز ۱۷ شهریور اشاره می کند. بر این اساس شاهد افزایش حدود ۳۰ برابری فروش نیروگاه های خصوصی در این روز نسبت به ۱۳ شهریور جاری هستیم که با ۲۹۶۸ درصد رشد، از ۹۲۴۰ مگاوات ساعت به ۲۸۳ هزار و ۴۴۰ مگاوات ساعت رسید و حجم فروش نیروگاه های دولتی نیز با ۲۴ درصد صعود از ۱۱۸ هزار و ۲۴۲ به ۱۴۶ هزار و ۸۳۲ مگاوات ساعت افزایش یافت.

مزایای عرضه برق در بورس انرژی

سروش صنوبری، کارشناس بازار سرمایه در گفت وگو با «آتیو نو» با اشاره به اینکه ورود معاملات برق به بورس